

מכניסים את הילדים לעולמם של בעלי-המום

מי שמבין לאט

נצב

ריכוז

צחוק

הכימה. הם מזדהים עם הרמויות, מעירים הערות ביניים. כאשר נרמה להם שמתנכלים לילד הנכה או מתייחסים אליו לא יפה, הם זועמים. "פעם", סיפרה איטה כרנדשטטר, אחת המפעילות של הבובות, "באחת ההצגות, הופענו בבית-הספר ובאלום ישבה ילדה מפגרת. פיתאום, באמצע ההצגה היא קמה מכיסאה, רצה אל הבמה וחיבקה את אילנה, הבובה המפגרת, ואמרה: 'זאת אני! זאת אני!' לעומת זאת, היתה קבוצת מפגרים אחרת, שהיו ברמת מודעות יותר גבוהה, והם שנאו את אילנה המפגרת." כמיקרה אחר הוצגה ילדי השכונה לפני קהל של כיתה רגילה וכיתה טיפולית. ילד מן הכיתה הבריאה ביקש לשאול שאלה, אבל התחיל מגמגם.

"זאת אני!"

זאת אני!"

קראה הילדה

הוא התחיל לשאול והמילים נתקעו בפיו דקה ארוכה. בניכיתו חיכו בשקט, מכיוון שהם מכירים אותו ואת המוגבלות שלו. הילדים מהכיתה הטיפולית התחילו לצחוק והיתה מבוכה גדולה.

סלנג של חרשים. איטה ושבע המפעילות האחרות הן בוגרות החוג לתיאטרון באוניברסיטת תל-אביב. כולן התמחו בתיאטרון חינוכי. לפני שהתחילו להפעיל את ההצגה, הן עברו קורס אינטנסיבי של שלושה חודשים. במסגרת זו נפגשו עם הורים לילדים נכים, עם ילדים רבים, וקיבלו חומר כתוב רב. הן גם קיבלו הדרכה מברברה איילו, אמריקאית, שהיא הוגת הרעיון. הבובות עצמן מאוד פשוטות, גם הן יבוא מאמריקה. הן יוצרו באותו בית-החרושת, שהכין את הבובות המפורסמות של התבובות ושל רחוב סומסום. בובות ילדי השכונה הן בגובה חצי מטר, עשויות בד ומופעלות בידיים בצורה מאוד פשוטה — ידה האחת של המפעילה מניעה את הפה והיד השנייה את אחת מידיה של הבובה.

מישרר-החינוך סיעע בקניית הבובות ובקניית זכויות ההצגה בארץ. ההצגה נרכשה עליידי מית'ב — מרכז ישראלי לתיאטרון-בובות והמרכז הישראלי לשיקום. את ההצגה כיים יעקב רז, לשעבר ראש החוג לתיאטרון באוניברסיטת תל-אביב. הקשר של רז להצגה אינו רק מיקצועי: בנו בן ה-5 סובל מ"סתמנת דאון" (פיגור שיקלי).

רז סיפר, כי ההצגה הועלתה בכיתה של ילדים חרשים. כשדינה, הבובה החרשת, דיברה בשפת-הסימנים, אנשי-התיאטרון שמו לב כי הילדים החרשים תיקנו את דינה כל הזמן. אחר-כך התברר להם כי הילדים פיתחו לעצמם סלנג בשפת-הסימנים, שהוא שונה מן השפה הרישמית.

הוא סיפר עוד, כי הילדים החרשים שצפו בהצגה שאלו את הבובה רווקא שאלות שהיו רוצים שאחרים ישאלו אותם: הם שאלו שוב ושוב את דינה, הבובה החרשת, אם אינה מרגישה בודדה, אם יש לה חברים. (המשך בעמוד 60)

דינה החרשת לבובה הגדולה, המציגה ילדה חרשת, יש מכשירי-שמיעה באוזניים. דינה מדברת בשפת הסימנים ובעזרתה יכולים הילדים ללמוד את קשיי החרשים.

רוני העיוור הוא ילד הנעזר במקל הליכה לבן. רוני מספר לילדים מהו כתב הברייל ומציג להם את שעות הברייל שלו, שבעזרתו הוא יכול לדעת את השעה, באמצעות מישוש.